A°. 1827. N° 35.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 22 Maart.

FRANKFORT, den 18. Maart.

De Oostenrijksche *Beobachter* van den 12. Maart maakt een Turksch bulletin van den 25. Februarij bekend, volgens welk de seraskier *Reschid*-pacha een korps van 6000 Grieken, dat in de nabijheid van Athene was verschenen om het kasteel te ontzetten, na een hardnekkig gevecht, geslagen en op de vlugt gedreven had; er waren 300 gevangenen gemaakt; aan dooden had de vijand 1200 man verloren; de gevangenen waren reeds op weg naar de hoofdstad."

De Russische gezant, de heer van *Ribeaupierre*, is eerst in den avond van den 11. Februarij te Konstantinopel aangekomen.

LONDEN, den 16. Maart.

Gisteren, kwartier over twee ure, is Z. M., begeleid door een detachement van het 17. regement lansiers, op zijn paleis van St. James aangekomen. Hoogstdezelve kwam van het Roijal-Lodge te Windsor. De Koning scheen bleek en ongesteld. Spoedig na de aankomst, werd bij Z. M. hof gehouden, hetwelk het eerste was na den dood van den hertog van York. Alle tegenwoordig zijnde personen waren, op bijzonderen last des Konings, in diepen rouw gekleed.

De Koning heeft een geheimen raad gehouden, waarin men eenige veranderingen in de lijst der Sheriffs voor het loopende jaar heeft gemaakt. Z. M. heeft een bijzonder gehoor verleend aan den aartsbisschop van Canterburij, den heer secretaris *Peel*, den graaf *van Harrowbij*, den hertog van *Wellington* en lord *Beresford*. Het hof is eenige minuten na zes ure afgeloopen; daarna is Z. M. naar Windsor vertrokken, onder de toejuichingen van het buiten het paleis verzamelde volk.

De ongesteldheid van den heer *Canning* heeft spoedig een gunstigen keer genomen en hij is merkelijk aan de beterhand.

De minister *Peel* heeft in het lagerhuis vier bills voorgedragen, waarin onderscheidene criminele wetten zijn vervat, welke voor het land bestaan, met die veranderingen, welke in den tegenwoordigen tijd noodzakelijk zijn geacht. Men heeft zich daarbij echter niet roekeloos aan nieuwigheden gewaagd. Het overtollig omslagtige is vermeden; doch de formulieren en uitdrukkingen, welke sinds eeuwen zijn gewettigd, heeft men behouden; de uiterste kortheid, welke zoo vele bedenkingen omtrent het criminele wetboek van Frankrijk heeft doen ontstaan, is evenzeer vermeden. Zoo kort is dit wetboek in zijne bepalingen, dat de regters dikwijls verlegen zijn hoe sommige artikels uit te leggen en toe te passen, en men heeft dan daarbij een grooten nasleep van ophelderende en toepassende boeken, die het wetboek moeten aanvullen. Zoo iets voegt aan Engeland niet. In de voorgedragene bills zijn eenige bepalingen der vroegere wetten verzacht. Vooral ook heeft men zich toegelegd om de doodstraffen, welke in Engeland nog zeer menigvuldig zijn, te verminderen. Bij de verbeteringen in het stuk der criminele justitie, moet men volgens den minister, trapswijze te werk gaan. Verandert en verzacht men op eens te veel, en gebeurt het dan ongelukkiglijk dat de misdaden vermenigvuldigen, zoo wijt men het der nieuwe wet, zij geraakt in minachting, en valt ligtelijk; door dus dadelijk te veel te ondernemen wordt welligt alle verbetering in de toekomst tegengewerkt.

PARYS, den 17 Maart.

Men denkt, dat bij de kamer der pairs in aanmerking zal komen, of bij het verwerpen van het ontwerp van wet op de politie der drukpers, de wederinvoering van de censuur te vreezen is. In dat geval zou men het ontwerp door amendementen zoo onschadelijk mogelijk zoeken te maken.

— Het *Memorial Bordelais* van den 14. Maart meldt, dat, volgens berigten uit Lissabon, de markies *van Chaves* den 21. Februarij de stad Chaves heeft ontruimd. Den volgenden dag was het onder zijne troepen zoo onstuimig geweest, dat men de hoofden van de generaals *Magessi* en *Teixeira* had geëischt en deze bevelhebbers genoodzaakt waren geweest de vlugt te nemen. Den 22. hebben de officieren van het 11., 17. en 24. regement zich bij den generaal *Mello* vervoegd, die hen in gunst heeft aangenomen.

— Sommigen beweren hier, dat bij den Koning van Engeland reeds bepaald is, dat de heer *Canning* aan het hoofd van het ministerie zal komen, als lord *Liverpool*, gelijk waarschijnlijk is, niet meer in dienst kan treden.

BRUSSEL, den 20. Maart.

Zie hier nog eenige der voornaamste veranderingen in het ontwerp van wet op de zamenstelling der regterlijke magt.

» In de arrondissementen, waarin de zetels van de provinciale hoven gevestigd zijn, bestaat de arrondissements-regtbank uit de zes jongstbenoemde raadsheeren van het hof, welke alleen, ingeval van ziekte of ander tijdelijk beletsel, door andere raadsheeren kunnen worden vervangen.

» Een der advocaten-generaal wordt door den procureur-generaal uitsluitend aangewezen om het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbank waar te nemen. Een der substituten-griffiers oefent de functien uit van griffier dier regtbank."

De *advocaten-generaal*, zoo wel bij de provinciale geregtshoven als bij den Hoogen Raad, worden overeenkomstig art. 186 der grondwet, *voor hun leven benoemd* (en niet *tot weder opzeggens toe*, gelijk in het eerst ontwerp was bepaald.)

Bij de criminele regtbank te Amsterdam worden ook *de substituten* van den officier van criminele justitie *voor hun leven benoemd*, (zij waren in het eerste ontwerp niet genoemd.)

Om lid van den Hoogen Raad te zijn, moet men *ten minste sedert den tijd van tien jaren* den graad van meester of licentiaat in de regten verkregen hebben op eene van 's Rijks hooge scholen.

In Groningen en Overijssel zullen de provinciale geregtshoven slechts bestaan uit 13 raadsheeren en niet uit 15, gelijk bij het eerste ontwerp was bepaald.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag den 19. Maart.

Opening te half twaalf ure. De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd. Eene aanmerking daarop gemaakt door den heer *Warin* wordt door den voorzitter beantwoord en heeft geen gevolg.

Z. Exc. de *minister van financien* is in de vergadering tegenwoordig ter verdediging der nieuwe begrootings-wetten voor 1827, waarvan de discussie aan de orde van den dag is. — Zijne Exc. de minister van binnenlandsche zaken is ook tegenwoordig.

Onderscheidene petitien ten getalle van tien, meest alle betrekkelijk tot het ontwerp van wet op de regterlijke organisatie, en strekkende om het behoud te erlangen van de regtbanken van eersten aanleg en van kantons-geregten in de gemeenten van *Winschoten* (Groningen) *Hoogeveen* (Drenthe) *Veurne* (Vlaanderen) en andere gemeenten in de provincien Luik, Luxemburg en Henegouwen, zijn naar de commissie tot de petitien verzonden. Onder deze rekwesten was er ook eene van den heer *de Haas* uit 's Gravenhage, welke vraagt om *in persoon* voor de kamer te mogen verschijnen, ten einde de nuttigheid te betoogen van de door hem gevraagde strafwet tegen diegenen die Gods naam misbruiken.

Voorts is er beraadslaagd geworden over de nieuwe begrootings-wetten voor het loopende jaar. Het woord daarover hebben gevoerd, behalve Z. E. de minister van binnenlandsche zaken, de heeren *van Goelens*, *de Secus*, *Collot d'Escury*, *Fabry-Longrée*, *de Meulenaere*, *Surmont de Volsberghe*, *G. G. Clifford*, *de Stassart*, *Fockema* en *van de Kasteele*; de discussie zou den volgenden dag (Dingsdag) hervat worden.

(In ons volgend Nommer zullen wij een meer uitgebreid verslag dezer zitting geven.)

ARNHEM, den 21. Maart.

De berigten, nopens de gevolgen van den storm, die in den nacht van den 17. op den 18. en Zondag ll. gewoed heeft, zijn allertreurigst. Door den zwaren golfslag van het vloedwater zijn in de gemeente *Vuren* niet minder dan vijftig huizen en schuren, waaronder verscheidene zeer hecht gebouwde, verbrijzeld, terwijl slechts weinige woningen onbeschadigd zijn gebleven. De bewoners hebben gelukkiglijk nog tijd gehad om zich zelven en de meesten hun vee te redden. Voor zoo ver men weet, zijn slechts vijf runderbeesten een varken en twee schapen omgekomen. De ingezetenen, die hunne huizen verloren hebben, zijn voorloopig bij hunne familie en vrienden, in godshuizen en de glasblazerij gehuisvest. De gemeente *Herwijnen* is mede zeer erg geteisterd geworden. Niet minder dan zestig huizen zijn aldaar ineengezakt of uitgespoeld, vijf hooibergen en schuren omgeslagen en vernield; het hooi en de voeraadje is weggespoeld. Eene ontelbare menigte deuren, vensters, balken, daken enz. drijven op het water en worden opgevischt. Zeventig menschen, die zonder woning zijn geraakt, heeft men voorloopig in het schoolhuis opgenomen, de overige hebben bij familie hunnen intrek genomen. Acht honderd personen moeten thans in de gemeente Herwijnen bedeeld worden. — Bij *Hattem* is het Tjalkschip *Vrouw Lotje*, van *Willem Hendriks Wilma*, van Uterep in Vriesland, met eene lading hooi en stroo, op de rivier den Yssel omgeslagen. Acht menschen zijn hier omgekomen, namelijk de vrouw van gemelden schipper, zijne zes kinderen en zijn oude knecht. Zij waren met hem in eene boot om zich te redden; dan de boot sloeg om en de schipper alleen mogt ter naauwer nood het strand bereiken.

Zondag morgen omstreeks tien ure is de dijk in den polder van Erlekom doorgebroken, waardoor het grootste gedeelte der gemeente Ubbergen overstroomd is.

Mengelwerk.

OVER DEN GODSDIENSTIGEN TOESTAND VAN *EUROPA*, BIJ GELEGENHEID VAN DE VERWERPING DER WET OVER DE GELIJKSTELLING DER ROOMSCHEN MET DE PROTESTANTEN, IN HET BRITSCHE RIJK.

Meermalen de staatkundige gesteldheid van *Europa* beschouwd hebbende, komt het ons thans voor, met de gelegenheid te strooken, dat wij eens eenen blik over deszelfs *godsdienstigen* toestand werpen. Immers eene *nieuwe*, en tot nu toe de ernstigste poging, om de Roomschgezinden met de Protestanten in de Britsche Rijken, in alles, gelijk te stellen, eene poging, door den grooten en achtingswaardigen staatsdienaar CANNING ijverig ondersteund, is volkomen mislukt. Mag en moet men nu de verwerpers dier schijnbaar zoo menschelijke, zoo billijke, ja zoo volstrekt regtvaardige wet als onverdraagzamen, als dweepers beschouwen? Om deze vraag wel te kunnen beantwoorden, moeten wij noodzakelijk het oog slaan op *Europa's* tegenwoordige gesteldheid ten aanzien der Godsdienst.

De donders van het *Vatikaan* zwegen sinds lang; deszelfs bliksems schenen in onschadelijk weêrlicht veranderd te zijn. Met de afschaffing der *Jezuiten*-Orde werd de verdraagzaamheid der bevolking van Roomschgezinden tot de Protestanten overal zigtbaar; die schoone vruchten droeg niet deze gesteldheid der gemoederen, sedert dien tijd, zoo in *Duitschland* als in *Frankrijk*, (reeds vóór de omwenteling) en ook elders! Wie kent niet de besluiten van JOSEPH II. en LODEWIJK XVI., omtrent de Protestanten! Ook *Engeland* werd daardoor tot merkelijke toegevendheid gestemd, en was de vriendelijkste schuilplaats voor de ongelukkige *Roomsche* Priesters, door de omwenteling uit hun vaderland verdreven, wier geheime proselijtenmakerij onder de Protestanten, die zeer aanmerkelijk was, men zelfs door de vingeren zag, omdat men in den *Roomschen* Priester slechts een ongelukkigen broeder en medechristen, het slagtoffer van geheelheid aan zijne godsdienst, zien wilde. Doch hoezeer is dit alles veranderd? En sedert wanneer? Sedert de herstelling der *Jezuiten* in 1814.

Van nu af aan wordt de scheidsmuur tusschen Roomschen en Protestanten, *wanneer dezen bij het Evangelie willen volharden*, sterker en hooger opgetrokken dan immer. De leer, die men reeds voor afgesleten hield, de middeleeuwsche leer, *buiten de kerk geene zaligheid*, wordt met vernieuwden aandrang en ijver gepredikt. Roomsche Priesters *moeten* zich, op last hunner oversten, van alle gemeenschap met Protestanten, vooral van Protestantsche leeraars, zorgvuldig onthouden. De openbare en geheime proselijtenmakerij begint in alle Protestantsche landen, door allerlei middelen, in te dringen. In ons vaderland, waar men sedert lang aan deze geschillen niet meer dacht, waar de *Roomschen*, sedert de opheffing der *Jezuiten*, reeds vóór de omwenteling groote vrijheid genoten (men denke aan de vorming door Bisschop BRANCADORO in 1792) waar zij sedert de omwenteling in alles gelijk stonden met de Hervormden,

begon men reeds in 1815 notarissen- en boekverkoopers te werven, en, door dezelve op de smalle gemeente te werken. Het laatste beproeft men door onderstand in geld, zelfs bij de krijgslieden. Men weigert elders het inzegenen van gemengde huwelijken, ten zij op voorwaarde, dat alle de kinderen *Roomsch* moeten worden. — Oudwijsche fabelen komen weder te voorschijn, en worden als heilige waarheden opgedischt; zelfs de Paus verklaart een' man heilig, *die eens gebradene vogels aan 't spit levendig gemaakt en weder had laten vliegen.* Nonnen vertoonen de wonden des Heilands weder op haar ligchaam, gelijk in de donkerste middeleeuwen. Men tracht het mirakel van KONSTANTIJN aan de lucht, weder aan de *geloovigen* te doen zien. — Te *Rome* wordt een ongelukkige, die op Vrijdag vleesch gegeten had, met onteerende ligchaamstraffen geteisterd. De Protestanten te *Nimes* worden, onder staatkundige voorwendsels, *een jaar na de herstelling der Jezuiten*, BIJ DUIZENDEN VERMOORD! — Tegen de verspreiding der Heilige Schrift, in de landtaal, verzet zich de Paus met eenen ijver, als of dit goddelijke boek het zedebederfendste, het schadelijkste libel ware; en de Pausen schijnen het gezegde van den monnik in den tijd der Hervorming te beämen: »*Er is een boek in het licht gekomen, dat men het Nieuwe Testament noemt, dat vol is van heillooze ketterijen, en niet gelezen mag worden.*" Daarentegen wordt eene doorgaande vervalsching van de Geschiedenis van *Engeland*, door den *Roomschen* Priester LINGAIRD, die zelfs den *Parijschen* moord durft verdedigen, hemelhoog opgevijzeld, omdat hij in een verleidelijken stijl geschreven, en *schijnbaar* op vele echte stukken gebouwd is. In *Duitschland* en *Zwitserland* worden Protestanten aangeworven (de schrijver van den maaltijd van THEODULUS VON HALLER); maar men beduidt hun dat zij nuttiger kunnen zijn, door zoo lang mogelijk te veinzen, dat zij nog Protestanten zijn, en dus bedekte slagen aan hun kerkgenootschap toe te brengen. Dit is een echte trek, die het *Jezuitisme* verraadt! — *Het doel heiligt de middelen*, thans logen en valschheid, gelijk in vroeger tijd moord! — In *Saksen*, een *Protestantsch* land, bedient men zich van de omstandigheid, dat de Koning en zijn gezin Roomschgezind zijn, om ook däár te werven. Zekere Bisschop MAUERMANN vestigt zich te *Dresden*, om aflaatbrieven voor het *jubilé* aan den man te brengen; en onder zijn opzigt wordt in het stamgewest der Hervorming een *Roomsch* tijdschrift uitgegeven, (*Leipziger unpartheyischer Litteratur- und Kirchencorrespondent*) waarin gezegd wordt, dat de Protestanten slechts *brokstukken* (*Trümmer*) *van een geweten* hebben; dat men, om dit tot een geheel te maken, *Roomsch* moet worden: *want dat men nergens een goed geweten kan bekomen dan in een' Roomschen biechtstoel!* (Zie *Hallische Literaturzeitung*, Dec. 1826, No. 313). In ons *Nederland* wordt eene *Roomsche* vrouw, omdat zij aan een Protestant gehuwd was, door die *Christen-Pharizeën met boetedoeningen doodgepijnigd*, en nog na den dood vervolgd. (Het feit bij *Doornik*, tegen mevr. de wed. DRUYVESTEIN is bekend).

Gaan wij nu de onderscheiden landen na, zoo is de nacht, die in *Spanje* begon te verdwijnen, door invloed van het *Jezuitische Papismus* (zoo willen wij die strekking liefst noemen, omdat onze *Katholijke* broeders, die den geest van FÉNÉLON, SAILER, LEXIUS en VAN ESS bezitten, daarvan geheel vrij zijn) weder in de dikste duisternis verkeerd. — Geene verbetering mag daar gemaakt worden, noch in het staatkundige, noch in het burgerlijke, *op straffe des doods*. De *Auto da Fé's* worden, zonder *stellige* vernieuwing der inquisitie, hervat. De geestelijkheid bestuurt, *facto*, het land; de Koning is nul. In *Italie* wordt, onder schijn van vervolging der onrustige *carbonari*, alle verbetering en verlichting, zoo wel godsdienstig als staatkundig, geweerd, en dit werkt eenen Paus als LEO XII., die de *goede* zijde van LEO X. niet *heeft*, wonderwel in de hand. In *Duitschland* verbiedt een Vorstje, als dat van *Anholt Köthen* (zijn gebied is omtrent zoo groot als het waterschap van *Woerden*) in zijnen heiligen ijver, om ook de pas omhelsde *Roomsche* kerk te dienen, alle vereeniging der beide Protestantsche genootschappen tot eene kerk, denkende dus wat al te verstaanbaar: *verdeel en regeer?* In *Frankrijk* groeit het aantal, de magt en de invloed eener geestelijkheid, die van *Rome's* wenken vliegt, onder een geheel *Jezuitisch* ministerie dagelijks aan: men wil thans door eene wet alle geschriften van de willekeur der regering, dat is: der *Jezuiten*, doen afhangen. Dank zij *onze* vaderlijke regering, dat zij door hare, in geheel *Europa* bij alle weldenkenden toegejuichte maatregelen, ons tot nu toe voor deze landplaag heeft weten te waarborgen. Doch men spreekt van schikkingen met *Rome*. In *Nederland vreest* men voor een concordaat. Een *concordaat* met den *Roomschen* stoel, die nooit iets van zijne aanspraken opgeeft, is altijd, maar vooral in den tegenwoordigen toestand, gevaarlijk. Reeds loopen er geruchten van de opoffering eener beroemde godgeleerde faculteit, in eene onzer Noordelijke Hoogescholen, aan een Roomsch Bisdom; geruchten, die zekerlijk valsch of althans zeer overdreven zijn: want onze Koning is te verlicht, te volklievend en te bekend met *Rome's* staatkunde, *die, wanneer men haar een vinger geeft, de geheele hand neemt*, om iets van zijne of zijner Protestantsche onderdanen regten in de waagschaal te stellen. Maar daarom is het geheele concordaat met zulk eene mogendheid, die de *reservatio mentalis* bezigen kan, zoo dikwijls zij wil, terwijl de *zucht tot bekeering* altijd in den achtergrond schuilt, eene hoogst gewaagde onderneming, die wij niet zonder zekeren angst te gemoet zien.

Engeland blijft dus nog altijd het groote, het magtige bolwerk der Protestanten. Bezwijkt eenmaal deze dijk, zoo stort zich de nu reeds zoo dreigende magt der duisternis, even als een stortvloed, onbelemmerd en onweerhouden over geheel *Europa* uit. Reeds heeft zich in *Ierland* eene zoogenaamde *Katholieke Associatie* gevormd met eene dreigende houding, die zich onder anderen verstout heeft, de maatregelen onzes Konings, ten aanzien der vreemde zendelingen, der kleine *seminarien* en van het *Collegium Philosophicum* te laten onderzoeken, en in hare hooge wijsheid hevig te gispen. Als dit aan het groene hout geschiedt, wat zal aan het dorre geschieden? Als deze menschen eens, door de groote overmagt der *Roomschen* in *Ierland*, meester van de parlements-verkiezingen aldaar waren, wat zouden zij dan niet doen? Zouden zij geene vervolgers worden? Zouden zij niet roepen over de onregtvaardigheid en onbillijkheid, van altijd onder een' *Protestantschen Koning* te moeten staan. Reeds zegt een *Duitsch* Roomsch tijdschrift al juichende: » *Engeland* » gaat, zoo wel in het kerkelijke als staatkundige, gebeurtenissen te gemoet, » die nog meer invloed op het lot van ons werelddeel kunnen hebben, dan » de grootheid van dat Rijk zelve!" Eere zij dus aan die helderziende Volksvertegenwoordigers, welke dit gevaar beseft, en door het afslaan van *sir* FRANCIS BURDETT's voordragt, al werd zij door CANNING zelven ondersteund, het gevaar vooreerst nog verwijderd hebben. *Ierland* behoeft daarom niet langer te lijden. De bronnen van deszelfs ellende zijn louter staatkundig, en zullen daardoor niet opgedroogd worden, dat *Roomsche* leden te *Londen* in 't Parlement zitten.

Maar, terwijl nu de magt der *Ultramontanen*, met éénen geest bezield, onder één opperhoofd, door één overal verspreid genootschap (hoezeer onder verschillende namen) bestuurd, dus de vrijheid der Protestanten bedreigt, stellen deze daarentegen nu ook de verdubbeling van magt over, die de eendragt aanbiedt? Helaas, neen! — Wij spreken niet van de oude verdeeling tusschen *Lutherschen* en *Hervormden*: deze begint allengs voor eene verbroedering, zoo niet in hetzelfde kerkgenootschap, dan toch in denzelfden geest, plaats te maken. Doch eene andere scheiding heeft er tegenwoordig, en, mogten wij niet behoeven te zeggen, hoe langs zoo meer, plaats. Het is die der meer of min gestrenge regtzinnigheid, of gehechtheid aan de oude *symbolische* boeken. In ons vaderland is die reeds vóór jaren in het *Luthersche* kerkgenootschap begonnen, en duurt nog voort als volledige scheiding. Later begon te *Genève*, gedeeltelijk door toedoen der *Engelsche* Methodisten, eene verdeeldheid van dergelijken aard, waarbij de minder aan het oude gehechte partij zich aan vervolging der andersdenkenden schuldig maakte, en daardoor natuurlijk de verbittering vergrootte. Ook scheldwoorden, zoo als *momiers*, liet men niet ongebruikt; en dat tusschen broeders in het christelijke geloof, die den Bijbel alleen als rigtsnoer erkennen! — Dit zelfde verschil, hoewel nog niet in volkomen scheuring uitgebarsten, heeft elders, in *Zwitserland*, in *Frankrijk*, in *Duitschland* en *Nederland*, plaats. De meerdere vrijheid in het schriftverklaren, die zich sedert omtrent vijftig jaren dagteekent, wekt bij velen afkeer en vrees voor geheele overhelling tot de bloot natuurlijke godsdienst: terwijl de anderen de aanklevers van het oude beschuldigen, van den menschelijken geest te willen doen stil staan. Werd nu dit verschil met bezadigdheid, kalmte en christelijke liefde gevoerd, zoo ware daaruit welligt niets te vreezen: maar de toon van aanval en verdediging is somtijds zoo bitter, zoo hatelijk, dat de Jezuiten, de algemeene vijand, daaruit de hoop wel *moeten* opvatten, van in dit troebele water te visschen. En toch staan aan weerszijden opregte, brave, waarlijk godsdienstige menschen! En toch is *verdraagzaamheid* de leus van het *Protestantismus*, reeds door LUTHER met de meeste kracht aangedrongen! Welk eene dwaasheid, in het gezigt van een' magtigen, alles bedreigenden vijand, elkanders krachten in burgertwisten te verteeren! Want de *Pauselijke* Kerk, of liever het thans heerschende *Jezuitische Papismus*, is toch wel ongetwijfeld de vijand zoo wel der gestrenger, als der minder gestreng regtzinnige partij onder de Protestanten. De laatsten zullen in die gezindte de pogingen tot verduistering van den menschelijken geest, de eersten de verheffing van zoogenoemde goede werken (bedevaarten, kerkversieren, het prevelen van gebeden, zelfs aalmoezen) *om daarmede den Hemel te verdienen*, als de gevaarlijkste strekking afkeuren. (Heeft niet onlangs de heer JAMES, predikant te *Breda*, die tot de meer gestreng regtzinnigen behoort, den *Ultramontaan* openlijk aangetast?) Andere, insgelijks zoo denkende mannen, verfoeijen openlijk de *Jezuiten*. O mogt dan de geest der liefde, der eendragt, der onderlinge welwillendheid, der toegevelijkheid en verdraagzaamheid ten minste alle *Protestanten* bezielen, wanneer de regering der Roomsche Kerk, in verbond met de *Jezuiten*, de hand tot vrede zonder slaafsche onderwerping, *of* terugwijst, of die verraderlijk aangrijpt, om haar slagtoffer te beter te kunnen doen vallen? Maar alle echte, brave *Katholijken* zullen de Protestanten, wanneer zij *elkander* verdragen, meer en meer hoogachten, en ook, bij alle verschillen, de hand van broederschap en christelijke liefde toereiken. Mogten toch dezulken, die in hunnen, zoo zij wanen heiligen, ijver voor de regtzinnigheid, met ijzing op de verbroedering der thans zoo verdeelde Protestanten nederzien, bedenken, dat, tijdens het beleg van *Jeruzalem* door de Heidenen, de stad voornamelijk bezweek door de onderlinge burgertwisten, waarin de *Zeloten* het meeste kwaad deden! Mogt aan den anderen kant alle vinnige spot, alle beleedigende *ironie* ophouden! Is de aanval bits en honend: verdediging door *persifflage* is den Christen, den edeldenkenden Protestant, onwaardig. Vrede dus, vrede zelfs met die personen, welke, eerst onlangs tot het Christendom zijnde overgegaan, nog meer den ijver van nieuw-bekeerden, dan de zachtzinnigheid, het kenmerk van den echten Christen, ten toon spreiden! Mogten ook zij, hunne vrienden en aanhangers hunne niet gemeene talenten besteden aan het tegenwerken van die hoogst gevaarlijke strekking, welke thans al wat Bijbelsch Christendom heet, met verdelging en ondergang dreigt. Al wat Protestant heet, hoe verschillend ook van uiterlijke vorm of denkwijze, vereenige zich tot de verdediging van hetgeen ons het dierbaarste is, van het licht der waarheid, in het Evangelie ten toon gespreid, tegen de zamenzwering van de vrienden der duisternis, die thans ook den kortzigtigsten moet in het oog vallen! Want *op deze verdeeldheid bouwt die zamenzwering hare hoogste verwachtingen*. Het reeds boven opgenoemde onbeschaamde *Roomsche* tijdschrift, hetwelk aan de Protestanten slechts brokken van een geweten toekent, biedt aan alle eerlijke *geloovigen aan de Openbaring onder de Protestanten* de hand van welwillendheid aan. Dat is zekerlijk niets anders, dan eene poging om de Hervormden van elkander te scheiden, de meer *gemoedelijken* (zoo als men zegt) van de vrijer denkenden af te scheiden, de eersten te winnen, (zoo als hun dit loopje met den braven STOLBERG gelukt is) door den wolf onder het schaapsvel te verbergen, en zoodoende den een door den ander te overwinnen, en met geweld voor de *alleen zaligmakende Kerk* te doen bukken! — Maar het *zal* hun niet gelukken. Hunne pogingen in den jongsten tijd waren te onbeschaamd, om niet elk de oogen te openen. Regeringen, particulieren, verschillende Protestantsche Kerkgenootschappen, hoog regtzinnigen en minder aan het oude gehechten, moeten en zullen zich tot een heilig verbond des lichts vereenigen, tegen hetwelk de punten van het rijk der duisternis, al braakten zij ook geheele legers van *Jezuiten* en monniken uit, niets zullen vermogen! —

NOG IETS OVER DE ONTWORPENE REGTERLYKE ORGANISATIE.

Reeds bij herhaling is in Uwe Courant over het ontwerp van regterlijke organisatie gehandeld, en zijn bedenkingen daarop voorgesteld. Met genoegen verneemt men thans, dat hetzelve ontwerp bij het Gouvernement, ten gevolge der aanmerkingen der Tweede Kamer, gewigtige veranderingen ondergaan heeft. Een voornaam punt evenwel is geheel onveranderd gebleven; het is het getal der hoven, dat weder op *achttien* is voorgedragen. Ik beschouw dit plan als zoo verderfelijk voor de regtsgeleerdheid en regtsoefening, dat ik niet mag nalaten daarop de aandacht nog eens opzettelijk te vestigen. In de eerste plaats rijst de vraag, of zoo *vele* hoven van appel *noodig* zijn? Deze vraag kan niet wel bevestigend beantwoord worden, indien men bedenkt, dat thans slechts drie hoven van appel bestaan, die tevens ook nog de cassatien beslissen, en dat de zaken daar niet zóó menigvuldig zijn, of dezelve worden geregeld afgedaan; en indien men verder bedenkt, dat verhouding volgens gemeld ontwerp van dat getal hoven, met dat der regtbanken van eersten aanleg, zoo als die daarbij zijn voorgedragen; bij welke laatste vergelijking het noodzakelijke besluit vallen moet, dat *of* de regtbanken van eersten aanleg te *weinig* in getal, of wel de hoven te *veelvuldig* zijn zouden, en dat of de regtbanken met werk *overladen*, of de hoven veelal *werkelooze* ligchamen zijn zullen. Dat het eerste het geval niet zijn kan, leert de ondervinding genoegzaam bij de nu bestaande arrondissements-regtbanken. Het is waar, derzelver *regtsgebied* is bij het ontwerp meestal aanmerkelijk *vergroot*, maar hiertegen staat over, dat derzelver *regtsmagt* weder in gelijke mate *verminderd* is, in zoo verre, dat misschien wel de helft der zaken, welke nu bij de regtbanken worden beslist, naar het ontwerp, aan de beslissing der kantons-regters zullen onderworpen zijn. Dat voorts in het project geene de minste evenredig-

heid bestaat, tusschen de regtbanken van eerste en tweede instantie, blijkt nog te meer, wanneer men bedenkt, dat over het geheel thans misschien het 20ste gedeelte der civiele vonnissen van de regtbanken, in appel zal worden bestreden, en dus een hof van appel met twee civiele kamers wel voor ruim dertig regtbanken van eerste instantie kan toereiken, vooral overwogen, dat die regtbanken, behalve het civiele, nog correctioneel vonnissen. De heer VAN HAMELSVELD vermeldt in zijne verzameling van gewijsden van het hof in *'s Hage*, van de 3de civiele kamer in 1823 en 1824 slechts 69 arresten. Het Haagsche hof intusschen heeft van de drie nu bestaande hoven het uitgebreidste regtsgebied. Daaronder behooren 9 der bestaande 18 provincien, terwijl, naar het ontwerp, de werkzaamheden van dat eene hof zich onder 9 hoven zouden verdeelen. Veilig mag men dus vaststellen, dat zoo vele hoven *van civiel appel* niet volstrekt noodzakelijk zijn; ik zeg, hoven *van civiel appel*, want als regtbanken van het *tweede* ressort in het *burgerlijke behooren* zij vooral daar te zijn, en om meerdere of andere werkzaamheden aan dezelve opgedragen, *behoeven* zij niet te worden daargesteld; daar deze werkzaamheden op eene andere wijze kunnen worden verdeeld, en, bij voorbeeld, aan de regtbanken der provinciale hoofdplaatsen, even als dezelve ook thans voor de *geheele* provincie de hoven van assises uitmaken, en het correctionele in appel beslissen, worden opgelegd. — Zijn dan zoo vele hoven van appel niet volstrekt noodig, dan moge vooral hier toepassing vinden de regel, dat *al wat te veel is, schaadt;* vooral hier, waar het niet moeijelijk valt aan te toonen, dat zoo *weinig* mogelijk, het *nuttigst* zijn zou, en dat, daar de ondervinding doet zien, dat het nu bestaande getal van drie hoven toereikend is, *ter bezuiniging van uitgaven, ter goede zamenstelling dier hoven*, en *ter vestiging eener algemeene en eenstemmige jurisprudentie*, het nuttig zijn zou, dat getal niet te overschrijden.

Dat vele uitgaven hierdoor zouden worden bezuinigd, zal wel geredelijk worden toegestemd, indien men inziet, dat, naar het ontwerp, de jaarlijksche bezoldigingen der raadsheeren, procureurs en advokaten-generaal, nevens griffiers en substitut-griffiers, meer dan negenmaal honderd duizend gulden beloopen, en het personeel dier ambtenaren nagenoeg vier honderd bedragen zou, waarbij dan nog komen de belooningen van mindere beambten bij alle die hoven, nevens de inrigting en het onderhoud der noodige localen, de benoodigdheden voor alle dezelve en in die localen, welk alles meer op één punt zamengebragt, en aan het thans bestaande personeel, welke maar nagenoeg een derde zijn zal van het nu voorgedragene, verblijvende, buiten tegenspraak eene groote bezuiniging daarstellen zou.

Maar dit niet alleen. Ook eene goede zamenstelling van hoven van appel wordt door derzelver nu voorgedragen aantal tegengewerkt, terwijl bij een klein getal in plaats van ellendige hofjes en raadsheertjes, degelijke hoven en degelijke raadsheeren zouden daargesteld en verkregen worden. De bezoldigingen, welke nu voor de hoogste posten in het regterlijke (daaronder toch behooren die van leden der geregtshoven te worden gerangschikt) als zoodanig individueel nog gering zijn, en veelal beneden die van ritmeester of van kapitein van een gedistingueerd wapen, konden dan eene noodzakelijke vermeerdering ondergaan, en zóó het uitzigt geopend worden, dat het lidmaatschap der hoven begeerlijk wordt voor kundige en geoefende regtsgeleerden, in plaats dat, zoo als nu veelal het geval is, en dit blijven zal bij bezoldigingen, die geen bestaan opleveren kunnen, men deze zich tot de balie ziet blijven bepalen, en titulaire juris doctores, zonder praktikale kennis, den regterstoel bekleeden.

Hierbij komt nog vooral, dat bij het invoeren eener algemeene nieuwe wetgeving zeker boven alles wenschelijk is, dat dezelve spoedig en gelijk- (*uniform*) werke. Hoe minder ligchamen regtspreken, vooral in het hoogste ressort, zoo minder verschil in de wijze van toepassing des regts te duchten is, zoo meerder gelijkheid in de jurisprudentie bestaan, zoo spoediger die jurisprudentie bepaald worden zal. Wat moet dan nu het gevolg zijn van eene daarstelling van 18 provinciale hoven; immers geen ander, dan dat aan geene eenparigheid in de jurisprudentie te denken is, en dat, in plaats dat de regterlijke instellingen er naar berekend zijn zullen, om de algemeene en eensluidende toepassing van nieuwe wetboeken in de hand te werken, integendeel die instellingen het graf worden voor eene eenparige regtsgeleerdheid, en dat eene uniforme jurisprudentie tot de vrome wenschen blijft behooren. Bij drie hoven van appel kan het verschil van uitvoering der wet in het hoogste ressort gering en zeldzaam zijn; door de verzamelingen of het publiek maken van de arresten dier drie hoven, wordt dat verschil bekend, en kan gemakkelijk in cassatie, vooral daar wijsselijk bij het ontwerp het verzoek van cassatie ambtshalve is toegelaten, worden ontruimd, door die verzamelingen wordt de jurisprudentie bekend, en allengskens gefixeerd; maar hoe zal dit alles bij achttien provinciale hoven, wier arresten, alleen van provinciaal belang, geene algemeene bekendheid erlangen kunnen, zoodat de kennis der gewijsden, de zoogenaamde *jurisprudence des arrêts*, wegvallen, en hoogstens eene provinciale jurisprudentie daargesteld worden zal. Ernstig moge men dus toezien, wat in de tegenwoordige gesteldheid der wetgeving, nu eene algemeene wet het geheele rijk beheerschen moet, in tegenstelling van vroegere dagen, toen niet slechts iedere provincie, maar zelfs onderscheidene deelen eener zelfde provincie, verschillende wetsbepalingen volgden, in de gevolgen voor de goede uitvoering der wet, voor de beoefening der regts-wetenschap en ter vestiging en instandhouding van de eer van ons vaderland, ook in dit opzigt, zal worden gewerkt, door de regtspraak in het hoogste ressort zoo te versnipperen, als bij het ontwerp is voorgesteld. De zaak is te belangrijk, het gewigt daarvan zoo groot, dat alle bedenkingen van bijzonder of plaatselijk belang daarvoor wijken moeten, en dat het aangenaam uitzigt op een hof in zijne eigene provincie of in de stad zijner woning, niemand kan noch mag overhalen, tot het goedkeuren van eene inrigting, zoo die voor de regtsoefening zelve als schadelijk en verderfelijk te houden is.

Tegen onze stelling is de aanmerking te maken, dat de hooge raad, als hof van cassatie, de waarborg is ter verkrijging zoo veel mogelijk van eenparigheid in de regtsoefening, en dat hetzelve hof juist daar is, om ongelijkheid in de toepassing der wet te herstellen; dat verder een hof van appel in iedere provincie de appellen gemakkelijk maakt, terwijl de groote afstand thans zeer belemmerend is. Dan wij vragen hiertegen, of het middel van cassatie uit deszelfs aard niet zeldzaam zijn moet, en of daarom de inrigting der regterlijke instellingen niet zoodanig behoort te worden ontworpen; zoo wel dat tot dat middel weinig behoeft te worden toevlugt genomen, als ook in het algemeen, dat processen niet worden vermenigvuldigd, maar veeleer verminderd en vereenvoudigd; of zulke vermindering en vereenvoudiging niet te voorzien is bij de daarstelling van hoven met uitgebreide ressorten, als bij welke langzamerhand de moeijelijkste kwestien worden beslist, en meestal verdere twisten daarover bij vervolg afgesneden, of het gemakkelijk maken der appellen niet geheel gepast is, of juist de gestelde hoeten op kwade appellen niet veeleer eene tegengestelde bedoeling des wetgevers aanduidden, of dit *meerder* gemak, uit hoofde van *meerdere* nabijheid, niet veelal denkbeeldig is, daarna de instructie ter eerster instantie, de proces-stukken van die instantie door de daarin gediend hebbende praktizijns, aan die van het hof worden opgezonden, en slechts zeldzaam (dat hier ter goeder trouw getuigen de voornaamste en meest praktijk hebbende regtsgeleerden) de *wezenlijke* noodzakelijkheid bestaat, dat men zich daarover spreke. En wat zegt het dan, of die stukken op eenen meerderen of minderen afstand moeten worden verzonden, indien slechts de plaats der bestemming doorgaans gemakkelijk toegankelijk is. Daarbij zou het ook niet noodig zijn, om het regtsgebied en de residentie der hoven juist en volkomen te doen blijven, althans, daar het niet te ontkennen valt, dat hierin nuttige veranderingen en verbeteringen zouden te maken zijn.

Ten slotte ben ik aan de waarheid en eenigermate aan mij zelven verpligt, hier nog bij te voegen, dat, hoezeer de ware oorsprong van het eerst aangeboden ontwerp van regterlijke organisatie nog in het duister ligt, echter de daaromtrent ook in Uwe Courant bij herhaling geuitte vermoedens van achteren blijken van allen grond ontbloot te zijn, en dat de portefeuille, uit welke men met *schijn* van grond heeft vermeend hetzelve geboren te zijn, daaraan geheel vreemd is niet alleen, maar zelfs van die zijde de gegrondheid van vele aanmerkingen aanstonds erkend is.

GELRUS.

PLATTELANDS BESTUUR IN *VRIESLAND.*

Geen Nederlander gevoelt welligt meerdere hoogachting voor onzen dierbaren Koning, dan de schrijver van dit stukje. Zoo min als den vorigen WILLEM I., weiger ik den tegenwoordigen den naam van Vader des Vaderlands; en onder al de Vorsten van Europa zoude ik Hem, boven allen, tot mijnen Koning wenschen. Waar is de Vorst in dit werelddeel, die, gelijk Neerlands Koning, met zoo veel wijsheid, het waarachtig geluk zijner onderdanen poogt te vestigen? Waar is de Vorst, die zoo zuiver het welzijn des Volks, zoo weinig eigen grootheid bedoelt?

Wij zetten deze lofspraak op onzen Koning, welke uit het harte voortkomt, aan het hoofd dezer woorden, opdat men onze bedoeling niet zal miskennen. Het is trouwens geene zucht tot bedillen, welke ons aanspoorde, eenige aanmerkingen te maken op het Platte-lands Bestuur in *Vriesland;* maar de hoop om nuttig te kunnen wezen. Geen nijdige geest, die het goede weigert te zien en het kwade verdubbelt, bestuurt ons; maar alleen de bewustheid, dat menschelijke handelingen altijd gebrekkig zullen blijven, doch door herhaalde overwegingen en overzieningen het naast aan de volmaaktheid gebragt kunnen worden.

Het is elk bekend, dat *Vriesland* is verdeeld in grietenijen, en dat elk derzelve bestuurd wordt door eenen grietman. Wij willen nu niet te velde trekken tegen deze benamingen, welken op zich zelven geheel onverschillig zijn; maar wij zullen trachten het gebrekkige aan te toonen, hetwelk, onzes erachtens, in het bestuur zelf, zoo als het bestaat, gelegen is.

Wanneer wij de verpligtingen in het oog houden, welke de wet op elk der ingezetenen gelegd heeft, en daarbij tevens aan de bijzondere belangen dier ingezetenen denken, dan zullen wij zien, dat de uitgestrektheid veler grietenijen te groot is, en dat, door deze inrigting, aan het belang der onderdanen te kort is gedaan. Wij trekken de volstrekte noodzakelijkheid dier verpligtingen, op welke wij doelen, geenszins in twijfel; doch meenen redenen te hebben om te gelooven, dat de aard der zaak vordert, dat de uitoefening dezer pligten, voor de bijzondere onderdanen, zoo veel te gemakkelijker moet worden gemaakt, als derzelver stipte vervulling, een te noodzakelijker en meer weldadigen invloed moet hebben op de belangen van het geheel. Zonder de gegrondheid dezer laatste stelling, naar onze wijze van zien, in het breede te betoogen, willen wij slechts herinneren aan de noodzakelijkheid, waarin elk bewoner eener grietenij zich bevindt, om aangifte te doen van geboorte- en sterfgevallen, en van meer andere zaken. Wij willen hierbij hebben opgemerkt, dat deze aangiften moeten geschieden in de hoofdplaats of ter secretarij eener grietenij, en dat elk bewoner derhalve, zoo vaak eene der boven bedoelde verpligtingen hem roept, zoo verre ter vervulling dezer laatsten moet reizen, als zijne eigene woonplaats verwijderd is van de hoofdplaats der grietenij. Wanneer wij nu bedenken, dat verre de meeste bewoners van het platte land zich moeten onderhouden met hetgeen zij bij daghuur verdienen, dan zal het dadelijk in het oog vallen, hoe bezwaarlijk de vervulling van de bewuste verpligtingen is voor hen, die, zoo vaak zij getrouw willen blijven als burgers van den Staat, zoo dikwerf ook een gedeelte van hetgeen eener teedere gade en lieve kinderen was toegerekend, moeten ten offer brengen. De grietenij *Opsterland* zij hier het voorbeeld waarop wij ons beroepen. Zich uitstrekkende van *Allartsoog* en *Bakkeveen* tot aan *Luxwolde*, moeten de inwoners der eerstgenoemde plaatsen, ongeveer drie uren, en die van de laatste omstreeks twee en een half uur reizen, zoo dikwijls zij een geboorte- of sterfgeval moeten vermelden, zoo dikwijls er een huwelijk moet aangegeven of bevestigd worden, en zoo dikwijls elke andere omstandigheid, welke ter kennis van het bestuur moet gebragt worden, hen noodzaakt, om naar *Beetsterzwaag* te trekken. Welk een aanzienlijk gedeelte van den dag, hetwelk zulk eene onschatbare waarde heeft voor menschen, welke de genoegens van het leven naar de lengte der dagen berekenen, gaat hiermede niet verloren! Hoe vele menschen zullen zich over dit verlies beklaagd hebben, niet alleen in *Opsterland*, maar ook in *Schooterland*, *Stellingwerf*, *Westeihde* enz.

De uitgebreidheid der grietenijen heeft nog in een ander opzigt eigenaardig nadeelige gevolgen voor derzelver bewoners. Naar gelang toch de grietenijen grooter zijn, bevatten dezelve een grooter aantal dorpen, waarvan de belangen niet in alle gevallen met elkanderen overeenkomen. In het een dezer dorpen woont de grietman, in het ander een assessor, in het derde een lid van den raad enz. Elk der leden van het bestuur tracht in de vergaderingen gewoonlijk de belangen van zijn dorp, meer dan die van de andere te bevorderen; en daardoor gebeurt het meermalen, dat de wezenlijke belangen eener plaats veracht worden, omdat de meesten der leden van het bestuur niet in dezelve wonen, en dus tegen een gegeven ontwerp stemmen, hetwelk voor het tegenwoordige alleen het belang dezer plaats geldt, maar waartoe al de plaatsen der grietenij het hare moeten bijdragen. Het verbeteren van de traktementen der schoolonderwijzers en het aankoopen van brandspuiten, zijn de voorbeelden welke ons op dezen oogenblik voor den geest staan. Rampzalige bekrompenheid van ziel voorwaar, welke in staat is, om bovengemelde redenen, zulke gewigtige belangen van een dorp te weerstreven; doch zij bestaat er, en, bij de beoordeeling van de geschiktheid eener inrigting, moeten wij ons oog niet alleen op deze laatste als op zich zelve staande vestigen, maar haar tevens in verband beschouwen met de voorwerpen op welke zij betrekking heeft.

Is het wijders voor het geheel van belang, dat elk bijzonder lid van hetzelve de noodzakelijke verpligtingen gemakkelijk kan vervullen, niet minder gewigtig is het voor het geluk eener maatschappij, dat ook het bestuur van dezelve, zich op de geschikste wijze kunne kwijten van den vereerenden last, om voor het belang van zoo velen te zorgen. Ook in dit opzigt verdient de uitgebreidheid der grietenijen weinig aanbeveling, en een bestuur, hetwelk op zoo vele schijnbare kleinigheden moet letten, en in zoo vele bijzondere voorvallen dadelijk moet voorzien, zal weldra het lastige dier uitgebreidheid, zoo wel als de onderhoorigen het nadeelige gevoelen. Wij willen niet beweren, dat het bestuur eener grietenij bij geene mogelijkheid nauwkeurig ware waar te nemen, ingevalle eens al de leden van hetzelve menschen waren, zoo als deze

behooren te wezen; maar wij willen evenmin zoo vele verzuimen, als er gevonden worden, geheel alleen op rekening stellen van de personen, welke het bestuur uitmaken. Wij zagen gaarne, dat men zich de menschen voorstelde, niet zoo als deze moeten bestaan, noch ook zoo als er helaas sommigen gevonden worden; maar zoo als men, over het geheel beschouwd, mag rekenen dat zij zijn, en wij wenschten, dat men zich naar dezen maatstaf, bij het opleggen der lasten, schikte.

Eene laatste bedenking, welke wij tegen de grietenij-besturen wilden in het midden brengen, is derzelver kostbaarheid, welke grooter is dan met den tegenwoordigen geest van bezuiniging is overeen te brengen. Indien men de rijksten uit den lande tot grietmannen had benoemd, om in de mogelijkheid gesteld te kunnen worden, mannen aan het hoofd van het bestuur te plaatsen, die niets meer dan schadeloosstelling voor de noodzakelijke uitgaven behoeven, en die voor het overige den post als een eerepost konden waarnemen, zoo zoude men in dezen maatregel den geest van spaarzaamheid hebben kunnen vinden; en de zoogenoemde edelen der provincie, zonden, bij het wel bekleeden hunner ambten, eene regtmatige aanspraak hebben gehad op de achting des volks, en op den naam van ware vaderlanders. Doch nu men jaarlijks van 1200 tot 1600 gulden traktement geeft, kunnen wij deze spaarzaamheid niet ontdekken, vooral niet als degenen, welke wegens het bestuur van eene grietenij bezoldigd worden, bijna het geheele jaar in andere plaatsen en zoo min mogelijk in hunne grietenij zich ophouden.

Doch om tot de kostbaarheid der grietenij-besturen terug te keeren; behalve deze traktementen voor de grietmannen, welke naar gelang van de uitgebreidheid der grietenij, zoo als gezegd is, van 1200 tot 1600 gulden bedragen, erlangt elken secretaris jaarlijks van 800 tot 1200 gulden, elken assessor, van welke er in sommige grietenijen twee, en in andere drie gevonden worden, jaarlijks 150 gulden, en elk ander lid van den raad jaarlijks 25 gulden.

Minder kostbaar was zekerlijk voorheen het bestuur der schoutschappen, daar de schout zelve slechts 300 gl., een secretaris van 200 tot 300 gl. traktement ontving, en hierin al de uitgaven voor de hoogere beambten bestonden. Wij mogen intusschen niet voorbij aan te merken, dat eene grietenij toenmaals ook in twee, drie of meerdere schoutschappen verdeeld was; doch de grietenijen kunnen ook tot zeer kleine deeltjes versnipperd worden, eer deze laatste op bedoelden voet zoo kostbaar worden als de eersten.

Gesteld ook, dat de beide inrigtingen, wat het financiele betreft, met elkanderen gelijk stonden, dan zoude nog eene kleinere verdeeling de voorkeur verdienen, omdat alsdan geen der inwoners ter vervulling zijner verpligtingen zoo veel tijd zoude behoeven te verliezen, het belang van sommige dorpen minder ondergeschikt zonde worden aan dat van andere, en het bestuur zoo veel gemakkelijker zonde wezen. Velen zonden zelfs met ons aan een kostbaarder, maar tevens ook in andere opzigten doelmatiger bestuur den voorrang toekennen, en hoe veel te meer dan niet aan een bestuur, hetwelk, bij meedere doelmatigheid en nuttigheid, tevens over het geheel minder kostbaar mag genoemd worden.

Het is ook daarom, dat reeds voorlang de Vriezen naar eene andere inrigting hebben gehaakt, en wij houden ons verzekerd, dat, ingevalle deze zaak door eene algemeene stemming zoude worden beslist, weinigen of geen der inwoners van *Vriesland* de tegenwoordige regeling van het bestuur zouden wenschen te behouden.

Mogte het dan Z. M. behagen tot eene gewenschte verandering gebruik te maken van de vrijheid, welke [illegible] is voorbehouden in het reglement voor de [illegible] ten platten lande, alwaar art. 1 gezegd wordt » dat het [illegible] verdeeld zal worden, zoo als het door den » [illegible] zal worden vastgesteld" en waarbij in art. 116 » alle » noodige veranderingen aan den Koning zijn overgelaten."

Q. D. B. V.

ARNHEM, den 21. Maart.

Gisteren avond heeft men hier den jongen *Grünberg* uit Hanover op de fluit gehoord. Meesterlijk is inderdaad zijn spelen, gelijk in de getuigschriften, welke hij bezit, gemeld wordt. Hij paart eene buitengemeene vlugheid aan eene treffende manier van uitdrukking, bijzonder in de lage toonen, en de moeijelijkste loopen worden door hem op eene verwonderlijke wijze uitgevoerd. Daar hij geheel blind is, vermeerdert dit de belangstelling in zijnen persoon, en terwijl men zijne talenten bewondert, beschouwt men hem met een oog van medelijden, wegens het gemis van een zoo edel zintuig. Hij schijnt zonder eenen vasten geleider te reizen.

—— Uit de bij de ingezetenen dezer stad in de vorige maand gedane collecte, om verwarmings-middelen aan de armen en minvermogenden te verschaffen, (welke de som van ƒ 934-37½ heeft bedragen) zijn bedeeld [illegible] personen, welke hebben ontvangen 342 mud gruis, [illegible] turf, [illegible] , 1477 basschen stroo, 12 hemden en 10 dekens.

ARNHEM, den [illegible] Maart.

Het water is hoog [illegible] aan de Paal:

Den 21. Maart 5 El 7 Palm [illegible] D. gevallen 6 D.
Den 22. dito 5 El 6 Palm 5 [illegible] D. gevallen 5 D.

Heden middag beviel vrij voorspoedig, [illegible] welgeschapen DOCHTER, Vrouwe *B O [illegible] M A*, geliefde Echtgenoote van

L. G. BOURICIUS.

LEEUWARDEN,
den 14. Maart 1827.

Mijne geliefde Huisvrouw, *G. M A K K I N K*, verloste heden morgen zoo gelukkig als voorspoedig van twee welgeschapen Kinderen, zijnde een ZOON en eene DOCHTER.

ZUTPHEN,
den 19. Maart
1827.

G. H. VAN DEN BERGH.

Op heden overleed ons geliefde jongste Zoontje *G E R R I T*, in den jeugdigen ouderdom van bijna tien maanden.

ARNHEM,
den 18. Maart
1827.

P. R. VAN ELLEKOM,
W. VAN ELLEKOM,
[illegible] VAN DAVELAAR.

---

§ § § BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *A R N H E M*, zijn voornemens op Zaturdag den 31. Maart 1827, des middags ten 12 ure, op het Raadhuis van gemelde Stad in het openbaar te verpachten:

Het STADS VEER over den RYN, mitsgaders het DRIELSCHE VEER; waarvan de Conditien acht dagen te voren op de Secretarie zullen ter lezing liggen.

† § † Ten gevolge der daartoe ontvangene authorisatie, zullen op den 19. April, 16. Mei, 27. September en 18. October 1827, in de Gemeente *Ruurlo*, PAARDEN- en BEESTENMARKTEN worden gehouden.

De Burgemeester der Gemeente,
J. A. LUITJES.

---

§ † § Mr. *G E R A R D V A N E C K*, openbaar Notaris, residerende te *Arnhem*, is voornemens om op Woensdag den 28. Maart 1827, des avonds ten zes ure, aan het huis van Mejufvrouw de Wed. *P E P F E N H A U S E R*, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, bij toeslag publiek te verkoopen:

1. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Broerestraat, Wijk A. No. 159, tusschen de Erven van den Heer *D E H A A S* ter eener en den Heer *P R O O T* ter andere zijde; bewoond door den Heer *R Ö M E R*, Visiteur bij de In- en Uitgaande Regten en Accijnsen.
Bij de inzaat met de hoogen gebragt op . . . . ƒ 1739.
2. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Oeverstraat, Wijk B. No. 22, tusschen de Erven van *R A U W E N H O R S T* ter eener en *T A N N E R* ter andere zijde; bewoond door *H E R B E R S*.
Ingezet met de hoogen op . . . . ƒ 1800.
3. Een PAK- of KOETSHUIS en ERVE, staande en gelegen te *Arnhem*, wijk B No. 5, deszelfs ingang hebbende vooraan in de *Oeverstraat*, bij den *Kleinen Oort*, tusschen de huizen, bewoond door den Bakker *B E R K H O F F* ter eenre en *W E Y D O M* ter andere zijde, van achteren uitkomende in de *Weverstraat*.
Met de hoogen ingezet op . . . . ƒ 2450
4. Eene WEIDE, genaamd *het Molenkampke* of *de Brakelweide*, groot 3 Bunders en 55 Roeden, gelegen in de Gemeente *Elst*, in het *Elderveld*, belend ten Oosten de *Eldersveld*, ten Westen de Heer *V A N K A R N E B E E K* en ten Zuiden de Heer *L E B B I N G*.
Door inzet en hoogen gebragt op . . . . ƒ 1600.

Voorts bij inzaat en toeslag de navolgende drie VROUWE ZITPLAATSEN, *in het Middelpand* van de Groote Kerk te *Arnhem*, als:

a. Op de 4de Bank, Plaats No. 1.
b. ——— 15de Bank, » No. 8.
c. ——— 18de Bank, » No. 10.

Omtrent de Conditien van een en ander kan men onderrigt bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, in de Bakkerstraat te *Arnhem*.

---

§ § § De Notaris Mr. *V A N H U G E N P O T H*, zal op Maandag den 26. Maart 1827 en volgende dagen, ten huize van Mevrouw de Weduwe *Z O R R E T H*, in de *Ketelstraat*, te *Arnhem*, erfhuiswijze verkoopen: allerhande HUISRAAD, KOPER en TIN, KASTEN en LEDIKANTEN, SPIEGELS en STOELEN, PORCELEIN, GLAS en AARDEWERK, een zeer goede MANGEL, eenige TAPIJTEN en VLOERKLEEDEN, BEDDEN met hun [illegible] REN en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt. De Goederen zijn op Zaturdag den 24. Maart bevorens, van 's morgens 9 tot des middags 4 uren, voor een ieder te zien.

§ † § Bij *A. P R I N S*, op den *Grooten Oord*, te *Arnhem*, zijn te bekomen BLOEMZADEN in soorten, RANUNCULEN, ANEMONEN, GOUDLELIEN, [illegible] DA, van de Bloemisten *D [illegible]* te *Haarlem* [illegible]

Bij bovengemelden worden met succes gedebiteerd allerhande MAHONIEHOUTEN en andere MEUBELEN, TAPYTGOEDEREN, KARPETTEN in soorten, GEVELOUTEERD en ander GEWAST DOEK, VLOERMATTEN, etc., etc., etc.

Ook zal bij voormelden *A. P R I N S*, op nader te bepalen dag, worden verkocht: Eene groote partij zeer nette en zindelijke VROUWEN KLEEDINGSTUKKEN, waaronder vele nog geheel of bijna nieuw zijn, eenig PELLENGOED, als ook MEUBELEN en andere gerede GOEDEREN, zullende daags voor de Verkooping kunnen gezien worden.

† § † TE HUUR, tegen [illegible] BOVENKAMER, [illegible] KELDER [illegible] hebbende een schoon uitzigt op het [illegible] *Sonsbeek*. Te bevragen bij de Wed. *J A N S E [illegible]* St. *Janspoort*, te *Arnhem*.

---

§ § § De Ondergeteekenden hebben de eer aan het handeldrijvend Publiek bekend te maken, dat zij eene regelmatige SCHEEPVAART tusschen *A R N H E M* en *A N T W E R P E N* hebben opgerigt, zullende het eerste Schip varen den 14. Maart aanstaande van *Antwerpen* en den [illegible] aanvolgende van *Arnhem*.

De Goederen naar *Antwerpen*, *Brussel*, [illegible] als ook diegene, welke, van deze plaatsen komende, naar *Arnhem*, *Doesborgh*, *Zutphen*, *Deventer*, *Zwolle* en langs den *Bovenrijn* bestemd zijn, worden daarmede prompt en voor billijke vrachten verzonden.

Nadere informatien deswege te bekomen te *Antwerpen*, bij de Agenten *SCHOMERUS EN COMP.*, en te *Arnhem* bij

B. BLECKMAN EN COMP.

---

† † † ACIDUM ACETICUM of ZUUR-AZIJN, van verschillende graden of sterkte te bekomen bij *H. G. K L A A S S E N*, te *Arnhem*.

STOOMBOOT *WILLEM DE EERSTE*.

Bepaling der Afvaart, gedurende de maand Maart, van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:

Elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, 's morgens ten 7 ure.

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:

Elken Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens ten 6 ure.

Informatien worden gegeven te *Rotterdam* bij den commissaris *S P R U Y T* in de *Boomtjes*, bij het *Bolwerk*, en te *Nijmegen* ten Kantore der Ondernemers aan de *Waal*.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.